

Vörösmarty Leánykar (Shanghai Symphony Hall, 2017)

Gyombolai Bálint: Mentorrendszer a Vörösmarty Leánykarban

Az iskolai kórusok egyik legismertebb problémája, hogy a karnagynak részben minden tanévben újra kell kezdenie az együttes felépítését, hiszen a legképzettebb, legérettebb hangú és legkiműveltebb zeneiségű diákok elballagnak. Az új tagok nemcsak azért nem pótolhatják a régieket, mert a tudásuk és az érettségük nincs még az ő szintjükön, hanem az együttesbe való beszkálás hiánya miatt sem. Az egységes kórushangzás együttesenként különböző, ezt tehát nem tanulhatják meg máshol. Nekik minden új: a régiek számára jól ismert repertoártól kezdve a szokásokon, szabályokon át egészen az emlékezetes közös sztorikig, „belső poénokig”.

Rendkívül nehéz helyzet ez a közösség minden tagjának: a régiek türelmetlenül várják, hogy a megszokott zenei élményhez jussanak a változatlanul magas színvonalú éneklés és a jól ismert darabok által, ez pedig a „kicsik” miatt nem sikerülhet még egy ideig. Az új tagok érzik, hogy nem tartoznak még a közösségbe, alig tudnak valamit, ugyanakkor nagyon vágnak arra az élményre, amit a közönség tagjaként, vagy a felvételeket hallgatva már átéltek, amelynek részeseivé akartak lenni énekesként is. A karnagynak óriási feladat a közösség két részét összehangolni, emellett megfelelni a fellépésekkel kapcsolatos elvárásoknak, a tanév elejétől kezdve működőképessé kórusként a koncertszervezők rendelkezésére állni. A kórusban az elődöm által kialakított – és máshol is gyakran látott – szokás szerint az ülésrendben élesen elkülönültek az évfolyamok: a régiek hátul helyezkednek el, a dobogó eleje felé haladva egyre fiatalabbakat látunk, legelől az újoncok. Ez a gesztus még jobban elmélyítette a lassan már ellentété, ellenségeskedéssé fajuló különbséget. A probléma enyhítésére és részleges megoldására vezettem be második évemben a mentorrendszert.

Vörösmarty Leánykar (Bartók Béla Nemzetközi Kórusverseny – döntő, 2018)

Minden új kórustag kap egy mentort, aki nemcsak segíti őt a tanulásban, beilleszkedésben, szabályok és szokások megismerésében, hanem – bizonyos esetekben – döntéseket is hozhat vele kapcsolatban: pl. az egyenruhát, a darabtudás szintjét, vagy egy-egy próbán az éneklés alóli felmentést illetően. A mentorok a legalább már harmadik évüket kezdő diákok

közül kerülnek ki, képesnek kell lenniük a szólamtanulásban való segítségnyújtásra, példaértékű jelenlétre, határozott döntéshozatalra, ugyanakkor nagyon megértőnek, empatikusnak, érzelmileg intelligensnek kell lenniük. A kiválasztás fontos szempontja, hogy azonos szólam tagja legyen a mentor és mentorált, valamint az is, hogy az egyéniségük passzoljon egymáshoz, jó személyes kapcsolat, akár mély barátság is kialakulhasson közöttük.

A rendszer megalkotásakor a legnagyobb aggodalmam – mely első kérdésként merül fel bárkiben, aki hall róla – az volt, hogy nem túl nagy feladat-e ez a mentoroknak. Átadhatja-e a tanár ezeket a teendőket és az ezekkel járó felelősség terhét egy diáknak? Ezzel kapcsolatban fontos tudni, hogy a mentorság teljesen önkéntes, a felkérésre bárki mondhat nemet, és erején felül semmit nem várok el tőle. Végző soron természetesen minden felelősséget a karnagy visel. A tanári munka részét képező feladatok delegálása az órai kiselőadáshoz hasonló, ahol a diák az általa vállalt anyagrészt bemutatja ugyan, de a tanítás tényleges felelőssége nem az övé. Ezt a felkérés kori beszélgetés és a rendszeres egyeztetések miatt pontosan tudja a mentor-közösség minden tagja.

A mentorrendszer szabályai és konkrét tevékenységei a következők: a mentorált minden ügyes-bajos dolgával először a mentorát keresi fel. Ilyenek pl.: egyenruha-kérdések (még nincs, rossz a méret, kinőtte, hibás, hiányos, szakadt, feslik stb.), kotta-ügyek (nincs, hiányos, elveszett stb.), próbarend és jelenlét-kérdések, engedélykérések (koncertek és rendkívüli próbák dátumai, „úgy érzem, fáradt a hangom, szeretnék ma éneklés nélkül lenni a próbán” vagy akár „a főpróba idejére kaptam időpontot a fodrásznál, mit csináljak” stb.). A próbán – és lehetőség szerint a fellépéseken – egymás mellett a helyük, a mentor segít a kottában való tájékozódásban, a

koncentráció fenntartásában, a szólam tanulásában, eléneklésében. A mentor felelős a pártfogoltja jelenlétének minőségéért, szólamtudásáért, kotta- és egyenruhaügyeiért. Ha szükséges, külön időpontban korrepetálja őt, hogy a régiek által jól ismert, hamarosan újra műsorra kerülő darabok tanulását ne kelljen előlről kezdeni. Felpróbálja vele az egyenruhát, szükség esetén egyeztet a varrónővel. Bár mindenki megkap minden szükséges információt, az újoncok jellemző figyelmetlensége miatt gyakran szükséges, hogy a mentor tájékoztatást adjon a koncertek és extra próbák időpontjairól, a szükséges teendőkről.

A mentorálás hatásainak és előnyeinek egy része várható, kiszámítható volt, de mindig újabb meglepetéseket okoz, hogy mennyi nem várt pozitív hatása van. Ami a kórus szakmai ügyeit illeti, az új tagok sokkal bátrabban énekelnek, ha mellettük van valaki, aki magabiztosságot sugároz.

Vörösmarty Leánykar (Shanghai Oriental Land Theater, 2017)

Talán meglepő, de teljesen logikus, hogy a mentorok is sokkal bátrabban énekelnek, hiszen tudják, hogy valaki rájuk támaszkodik, bennük bízik. Pontosan ugyanez a jelenség észlelhető a figyelem fenntartását, általános viselkedést illetően is. A jól eltalált, megfelelő súlyú – nem könnyű, látszólag túlságosan, de valójában pont kellőképp nehéz – feladat megnevesítő, magához növelő erejének ékes bizonyítéka az, ahogy a mentori feladatot vállaló diákok szinte felnőtt, profi zenésszé változnak pár hét alatt. Meglepő módon az esetek sokkal nagyobb részében és sokkal mélyebben alakulnak ki barátságok ebből a kapcsolatból, mint azt az egyéniséget, korosztályt, egyéb rendszeres találkozóik mennyiségét és jellegét ismerve gondolnánk. A „kicsik” gyakran fordulnak más típusú iskolai vagy egyéb problémáikkal is a barátnővé vált mentorukhoz.

A rendszer működtetése természetesen folyamatos tanári kontrollt igényel, de ez nem kívülről bevitt energiát, speciális motiválást vagy fegyelmezést jelent. Soha senki nem élt vissza pozíciójának előnyeivel, és soha egyetlen mentorált sem vonta ki magát a szabályok alól. A

mentorokkal való egyeztetések inkább azért szükségesek, hogy érezzék, nem maradtak magukra, nem a tanár helyett dolgoznak, hanem vele, és az ő végleges, teljes felelősségvállalásával.

A legszebb pozitív visszajelzések közé tartozik az év első pár hete, amikor a beosztás kihirdetése zajlik. Az újak és a „nagyok” is alig várják, hogy bemutassuk egymásnak a párokat, nagy az öröendezés, azonnali összeülés, beszélgetések, közös szálak megkeresése, melyet a csapat derékhadának, az immár önállóvá vált, közép-korosztályba tartozó kórustagoknak vágyakozó, meghatott emlékezése keretez: „hiányzik a mentorom...”

2019. november 20.

Gyombolai Bálint

YouTube:

[Bárdos Lajos - Menyecske - Vörösmarty Leánykar \(Gyombolai Bálint\)](#)

[Karai József - Sárközi karikázó - Vörösmarty Leánykar \(Gyombolai Bálint\)](#)